

<http://cyberleninka.ru/article/n/zdorovyy-obraz-zhizni-i-bezopasnost-cheloveka>

13. Формирование безопасного и здорового образа жизни в образовательной среде / Казин Э. М. — Электронный ресурс. — Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/formirovanie-bezopasnogo-i-zdorovogo-obraza-zhizni-v-obrazovatelnoy-srede>

ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ОСОБИСТОСТІ ТА СТИЙКИХ МОДЕЛЕЙ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ В СИСТЕМІ ВИПЕРЕДЖАЮЧОЇ ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

*Карленко Н.В., Терещенко Н.Д.
Обласний комунальний заклад освіти «Криворізька загальноосвітня санаторна школа-інтернат №8 I-II ступенів»*

Педагогічним та медичним колективами ОКЗО «Криворізька загальноосвітня санаторна школа-інтернат №8 I-II ступенів» реалізуються програми дослідно-експериментальних робіт за темами: всеукраїнського рівня впровадження «Здоров'язбережувальний освітній простір як фактор розвитку соціально активної особистості» та обласного рівня «Формування ціннісних орієнтацій особистості та стійких моделей здоров'язбережувальної поведінки в системі випереджаючої освіти для сталого розвитку».

Нагальна потреба сьогодення — створення саме здоров'язбережувального освітнього простору шляхом впровадження інноваційних технологій навчально-виховної та оздоровчої діяльності, які б забезпечували розвиток здорової особистості та необхідні умови для гармонійного фізичного, психічного, духовного, соціального становлення дитини, виховання свідомого ставлення до власного здоров'я як найвищої цінності.

Основними пріоритетами здоров'язбереження освітнього середовища згідно захищеної закладом Концепції та Моделі здоров'язбережувального освітнього простору для розвитку соціально активної особистості визначені: надання й поглиблення знань щодо дбайливого ставлення учасників освітнього процесу до власного здоров'я та здоров'я людей, які їх оточують; формування власної світоглядної позиції з питань культури здоров'я та позитивної мотивації на здоровий спосіб життя, розвиток життєвих і оздоровчих навичок, виховання безпечної поведінки дітей та молоді; постійне впровадження в системі шкільної освіти здоров'язбережувальних технологій; формування здорового середовища та сприятливих умов, творчих відносин між керівництвом, педагогами, батьками й вихованцями; забезпечення дотримання санітарно-гігієнічних умов навчально-виховного процесу; реабілітаційна функція (вітамінізація, фітотерапія, лікувальна фізкультура, оздоровчі процедури, профілактика різних захворювань); комплексний психолого-педагогічний супровід дитини в навчально-виховному процесі; діагностика розвитку учнів, психологічного фону навчання.

Для реалізації завдань дослідно-експериментальних робіт були зроблені загальношкільні стратегічні проекти за напрямками: «Професійне зростання педагога», «Обдарована дитина», «Професійне самовизначення», «Життєтворення особистості», «Шкільні традиції», «Соціум», «За-

хист дитини» та «Здоров'я». Для ефективної реалізації завдань цих проєктів були сформовані їх основні модулі, очікувані результати та критерії оцінювання.

Центром процесу формування здоров'язбережувального середовища у загальноосвітньому навчальному закладі є діяльність всіх його суб'єктів. Аналіз участі кожного з них у значущих для формування здоров'язбережувального середовища показниках дає підстави стверджувати, що ключова роль у їх забезпеченні належить саме педагогам. Отже, саме від їх готовності та ефективності впровадження структурних компонентів здоров'язбереження залежить рівень сформованості всього здоров'язбережувального середовища закладу.

Протягом III формувального етапу дослідно-експериментальної роботи зі створення здоров'язбережувального освітнього простору та I етапу дослідно-експериментальної роботи за програмою випереджаючої освіти для сталого розвитку питання валеологізації навчально-виховного простору, методик впровадження освітніх та оздоровчих інновацій у навчально-виховний процес закладу опрацьовувалися на заняттях теоретичного семінару для педагогів за новітньою формою проведення «воркшоп». Запровадження нової форми занять сприяло значному підвищенню рівня професійних компетентностей педагогів закладу.

Дворічні аналітичні відстеження у педагогів таких параметрів, як особистісно-формувальні, творчо-пізнавальні вміння і навички тощо, засвідчили позитивний вплив такого типу організаційно-освітньої діяльності з науково-методичного супроводу освітнього процесу закладу.

Продовжують свою роботу творчі групи педагогів: «Вершини майстерності», «Становлення професіонала», «Сходинки до творчості». Кожна з них досліджує проблему за темами дослідження, визначає шляхи вирішенні питань, готують рекомендації, проводять відповідну діагностичну, просвітницьку, корекційну, консультативну роботу з учасниками навчально-виховного процесу.

Протягом 2015-2016 рр. педагоги закладу пройшли навчання педагогів-тренерів з методики викладання тренінгових курсів для молоді: «Захисти себе від ВІЛ» за програмою «Формування здорового способу життя та профілактика ВІЛ/СНІДу», «Дорослішай на здоров'я», «Я-моє здоров'я-моє життя», в рамках Програми профілактики ВІЛ/СНІДу GIZ в Україні за напрямком: освітній компонент — «Fair Play — Чесна гра» та «Маршрут безпеки». Впроваджуються програми курсів «Культура життєвого самовизначення», «Профілактика ВІЛ/СНІД на робочому місці в загальноосвітніх навчальних закладах», «Школа проти СНІДу», «Вчимося жити разом», «Кроки до порозуміння» та «Уроки для сталого розвитку». Загальна кількість педагогів, які впроваджують виховні профілактичні та превентивні програми — 31, що становить 52% від загальної кількості педагогічного колективу закладу.

Великого значення для розвитку творчих здібностей учнів набула клубна робота. На сьогодні створено мережу клубної роботи за напрямками: екологічний, національно-патріотичний, духовність і здоров'я, креативний (художньо-естетичний), екологічний та сімейні цінності.

У закладі функціонують загальношкільні гуртки: вокально-хоровий «Веселка», «Флористика», спортивний «Міцний горішок» (заняття на сучасних спортивних тренажерах), фізкультурно-оздоровчий «Козачата». Танцювальний гурток «Веселий каблучок» протягом 5 років отримує призові місця юних талантів обласного конкурсу «Повірю у себе».

Гуртки, клуби та секції надають навчально-виховному процесу са-мобутності, неординарності, багатогранності, впливають на психоемоцій-ну сферу вихованців. Кожен учень має можливість відвідувати заняття, які найбільше його цікавлять. Забезпечується зайнятість учнів закладу: у гуртковій роботі — 31% вихованців і в клубній роботі — 100% вихованців закладу.

Криворізька загальноосвітня санаторна школа-інтернат №8 набула авторитету не тільки як інноваційний заклад, що надає якісні освітні послуги на рівні державних стандартів, а і як центр із запровадження інноваційних здоров'язбережувальних та освітніх технологій.

Досвід інноваційної діяльності закладу презентується під час щоріч-ної участі колективу у Міжнародній виставці «Сучасні навчальні закла-ди» та нагородження протягом звітного періоду: 2015р. — золота медаль тематичної номінації «Сучасний навчальний заклад як соціокультурний осередок громадянсько-патріотичного виховання дітей та студентської молоді»; 2016р. — бронзовою медаллю тематичної номінації «Інноваційні форми розвитку професійної компетентності педагогічних працівників у закладах освіти».

Головні положення та результати експериментальної роботи зна-ходяться відображення у доповідях під час щорічної участі у конференціях, семінарах, виставках-презентаціях обласного, всеукраїнського та міжна-родного значення.

28-29 квітня 2016 року на базі закладу проведена VI Всеукраїнсь-ка науково-практична конференція «Педагогіка здоров'я», яка присвя-чена висвітленню теоретичних й практичних результатів досліджень з проблем збереження та зміцнення здоров'я дітей, учнівської та студент-ської молоді.

За підсумками роботи конференції та реалізації завдань III етапу дослідно-експериментальної роботи підготовлена та презентована збірка «Шкільна філософія здоров'язбереження», яка висвітлює науково-методичні напрацювання закладу зі створення здоров'язбережувального освітнього простору для розвитку соціально активної особистості.

Загальний результат дослідно-експериментальної роботи розгля-даємо як нову стратегію планування розвитку освітнього процесу, адже стратегічний підхід до сталого розвитку та пріоритетних питань здо-ров'язбереження спонукає мислити по-новому. При цьому варто зазначи-ти, що сучасний навчальний заклад, в якому ведеться дослідно-експериментальна діяльність, вирізняється грамотною, системною та послідовною науково-методичною роботою з педагогами, що дає змогу прогнозувати позитивний результат усього навчально-виховного проце-су та є основою розвитку професійної компетентності та педагогічної творчості учителів і вихователів.

За результатами звітів закладу з ефективності діяльності педагогі-чного колективу з реалізації програм дослідно-експериментальних робіт можливо зробити висновки, що саме інноваційна діяльність та впрова-дження освітніх інноваційних технологій допомагає педагогам: краще розуміти завдання сучасної школи та розробляти оптимальні шляхи реалізації освітніх потреб; сприяє створенню таких умов освітнього середо-вища, які мотивують учнів до застосування отриманих знань у різномані-тних видах життєдіяльності, виходячи з їх потреб; на основі розвитку життєвих навичок, пріоритету здорового способу життя та випереджаю-чій освіті забезпечується розвиток здорової, соціально активної особис-

тості, спроможної самостійно, активно і творчо розв'язувати поставлені перед нею практичні завдання.

(Стаття написана за матеріалами звіту щодо підсумків дослідно-експериментальної діяльності закладу у 2015-2016н.р. (I Діагностично-концептуальний етап).

ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СЕРЕД СТУДЕНТІВ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Колінько Л.М., Деміденкова Г.Г.

Медичний коледж, ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Останніми роками достатньо гостро постає проблема здоров'я населення України. Здоров'я і формування культури здоров'я — якісна передумова майбутньої самореалізації молодих людей, їх активного довголіття, здатності до створення сім'ї, до складної навчальної і професійної праці, суспільно-політичної і творчої активності.

Всесвітня організація охорони здоров'я розглядає цю проблему не як суто медичну, а як комплексну. Здоров'я визначається як філософська, соціальна, економічна, біологічна, медична категорії, явище системного характеру, динамічне, що постійно взаємодіє з навколишнім середовищем.

Молоді люди, зокрема студентська молодь, досить активно ставлять здоров'я на перші місця в ієрархії життєвих цінностей, але при цьому не докладають достатніх зусиль для збереження і зміцнення здоров'я. Тому велика увага приділяється саме педагогічним заходам щодо збереження здорового способу життя молоді та усвідомлення нею цінностей здоров'я.

Аналізуювши наукову літературу про поняття здоров'я можна виділити два опорних поняття: «культура» і «здоров'я», а також супутні поняття «здоровий спосіб життя» і «валеологія». Визнаною є думка про те, що потреба в здоров'ї повинна перетворитися у культурну потребу та стати нормою життя людини. Поняття «культура» — об'єднує в собі науку і освіту, мораль і мистецтво, світогляд та спосіб життя. «Здоров'я — це стан повного фізичного, психічного та соціального благополуччя, а не тільки відсутність захворювання» (ВООЗ, 1948 р)

Безпосередньо, на збереження культури здоров'я студентів впливають такі чинники, які умовно можна розділити на 2 групи. Перша група — об'єктивні чинники, що пов'язані з навчальним процесом (тривалість навчального дня, навчальне навантаження, перерви між заняттями, стан аудиторій). Друга група — суб'єктивні чинники: особистісні характеристики (режим харчування, рухова активність, організація дозвілля, шкідливі звички тощо). І саме, друга група чинників, в реальних умовах навчання та побуту, має значний вплив на здоров'я.

Для збереження здоров'я студентів, в умовах навчального процесу, необхідно відрізнити студентів першого курсу від старших курсів. Першокурсники перші місяці навчання адаптуються до умов навчального закладу, відповідно для них це значною мірою стресова ситуація, яка відіграє одну із головних ролей збереження здоров'я. В данному випадку, викладач повинен відіграти основну роль у навчальному процесі: проводити заняття спокійно, інтонаційно, виокремлювати в темах основ-